

TRANSPARANT WORDEN

Overweging Tweede Zondag van de Veertigdagentijd - zondag 13 maart 2022
Huis van Dominicus, Utrecht

Ik was eens op een berg in Ierland, tegen de avond:
uitzicht tussen twee heuvels door over wijder wordend water
– als een poort naar de grote zee daarachter.
Glorie van licht kwam me tussen wolken door tegemoet
en eer ik er erg in had werd ik aangetrokken, uit mezelf gehaald, opgetild
De vermoeidheid na een fietsdag, de zorgen voor morgen,
het was allemaal opgenomen in iets heel groots.
Daaraan denk ik bij het tafereel van Jezus die de berg opgaat om te bidden.
Bidden is niet hetzelfde als het uitspreken van een gebed.
Woorden, hoe vol betekenis ook, zijn niet het wezenlijke.
De kern van het gebed is iets anders, eerder zoiets als “Verheft uw hart”:
jezelf brengen in een werkelijkheid die groter is dan jezelf
je laten optillen en je erin laten opnemen,
in een menslievende aandacht die meer overziet dan wij kunnen
een aandacht en menslievendheid die wij God noemen.

Met alles wat je bent, met alles wat je meedraagt begeeft je je daarin
met al je vreugde en hoop, mijn angst en pijn;
om die menslievendheid die wij God noemen daarin te laten ademen.
Mijn bestaanscentrum wordt verlegd: niet ik ben het middelpunt,
niet ik heb dan de regie, niet ik bepaal wat het resultaat is,
maar die menslievendheid, die betrokkenheid die dan door mij heen gaat
als een liefdesadem die je eigen adem wordt, je innerlijke kracht
Maar ook als een licht dat verheldert en doet opklaren. Hammerskjöld schrijft:
Jij bent niet de lichtbron, jij bent het venster dat het licht doorlaat ...
In het gebed word ik transparant voor het licht van God,
En vandaag horen we hoe de leerlingen even een glimp opvangen
van dat liefdeslicht dat door Jezus heen uitstraalt;
even mogen zij het zien, hoe doorschijnend hij is voor God
hij wordt een en al straling – niets of niemand is daarmee te vergelijken.

Maar wat in het licht wordt gezet is geen zaligheid om in weg te zinken.
In dat licht spreekt Jezus met Mozes en Elia die de Profeten vertegenwoordigt,
en dat gesprek gaat over zijn exodus in Jeruzalem, zijn lijdensuittocht
– zoals aan het eind van Lucas' evangelie Mozes en de Profeten getuigen
'dat de Messias door lijden heen zijn glorie moest binnengaan'.
Je moet met hem de berg af, de wereld in die helemaal niet zalig is,
waar een tyran met grootheidswaan een heel land in ellende kan storten.
Het is de weg van het lijden die in het licht gezet wordt
zoals een lied zingt '*Gij zijt in glans verschenen*',
maar dan een glans - zo vervolgt het lied - die '*straalt uit alle pijn*'.
'Pijn die stralend is': een uitdagende tekst. Is pijn dan zo stralend?
Nee, maar wel de liefdespijn, liefde die zich lijden op de hals haalt
– door uit je droombeeld stappen en de werkelijke ander aanvaarden
– door de weg met elkaar te gaan in goede en in kwade dagen

– door elkanders last te dragen, in Jezus' woorden: 'het kruis op te nemen'.
God laat zijn majesteit aan ons zien in een mens die onze lasten draagt.
die tot het uiterste gaat om dichtbij te komen ook als men Hem haat.

Het schilderij *De Kruisdraging* van Jeroen Bosch toont dit indrukwekkend:
een aantal onmenselijk verwrongen smoelen
van haat, sadisme, frustratie die zich uitviert op een zondebok,
en in het midden van het tafereel een toonbeeld van het tegendeel:
een man die eerder met die mensen te doen heeft
en hen stil en ingekeerd draagt naar Gods goedheid toe

Jezus is trouw aan die menslievende God;
die God straalt hij uit, al kost het Hem zijn leven.
daarom staat God ook pal achter hem.
Als hij door een wolk aan het oog onttrokken is, 'in God is'
– een theofanie die huiver en ontzag wekt bij de leerlingen -
wordt hij bevestigd door de stem die roept:
'een mens naar Mijn hart, in Hem herken Ik mij'.
Juist in zijn bereidheid om te dienen, de moeilijke weg te gaan,
is Jezus hét gezaghebbend beeld van God: *'Luister naar Hem'*, roept de stem.
Zijn lijden is geen vergissing, geen ongeluk; zó wil God zich laten zien:
ín het nabij zijn en mee dragen, dáár is God.
Als lijdend, duldend, uithoudend wordt hij opgenomen in Gods licht.
Daarom zal Jezus zelf zal spreken over zijn 'opneming' in Jeruzalem:

Potige dorpspastoor Don Camillo komt menig maal in aanvaring
met communistische burgemeester Peppone.
Hij gebruikt zelfs zijn vuisten om zijn verknochtheid aan de Heer te tonen,
wanneer als Peppone zich een keer laatdunkend over God en godsdienst uitlaat. Triomfantelijk
gaat hij dan zijn kerk in: heb ik dat niet goed gedaan!
"Ik ben voor U opgekomen", zegt hij tot de Lieve heer aan het kruis.
Maar de Lieve Heer zwijgt en Don Camillo voelt als opkijkt naar zijn gelaat:
'Moet dat zó? Als je anderen met geweld je overtuiging opdringt,
denk je hen dan werkelijk duidelijk te maken wie God is, wie Hij voor ons wil zijn?'

Gods licht breekt daar door waar men is als de Dienaar die Jesaja beschrijft
waar men anderen niet overscheeuwt, maar hun lasten draagt en uithoudt
om ze open te houden naar die grote Liefde die wij God noemen:
om troost, om kracht van binnen.

VOORBEDEN

Goede God,

Laat Uw Geest van Vrede waaien
tot in de verste uithoeken van deze aarde
en wijs ons de weg van de vrede
door uw alles doordringende aanwezigheid

Haal de muren van vijandschap in onze wereld omver
en bevrijd ons van de tyrannie van hen
die hun kracht zoeken in het geweld
dat zij vredelievende mensen aandoen.

Wees het volk van Oekraïne en het volk van Rusland nabij.
Verenig alle mensen tot één familie
en maak ons tot één lichaam
in Jezus de Gezalfde, die zelf onze vrede werd

Maak ruimte in ons hart en ruimte in deze wereld.
Sta hen bij die op zoveel plaatsen ter wereld
in aanraking komen met dodelijk geweld:
dat zij niet aan hun lot worden overgelaten

Gedenk onze bestuurders,
de mensen in het sociaal maatschappelijk werk
hen die zorg verlenen in ziekenhuizen en zorgcentra:
dat zij door alle regels heen de mens in nood blijven zien

Beziel met uw Levensadem onze gemeenschap hier:
dat wij liever kwetsbaar zijn dan veilig achter muren
liever met een hart dat soms machteloos is
dan afstandelijk en onbewogen.

Jozef Essing o.p.